

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחתה רבה
ורוב נחת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש ד סיון תשפ"ה: הדלקת נרות: ירושלים: 7:03 תל-אביב: 7:19 חיפה: 7:12 מוצאי שבת: ירושלים: 8:21 תל-אביב: 8:24 חיפה: 8:25 ר"ת: 8:56

פרשת במדבר

החזקת לומדי תורה

"כולנו מחוייבים להצלת הישיבות"...

סיפר הגאון רבי שמואל רוזנבסקי זצ"ל: באלול תרפ"ד כאשר היה עדיין ילד כבן אחד עשרה, הגיע החפץ חיים מראדין לעיר גרודנא, להשתתף באסיפת רבנים לצורך הצלת החזקת הישיבות. החפץ חיים נשא דרשה לפני הקהילה היהודית בגרודנא, ובתוך הדברים אמר שאפילו אם היו נותנים לו "מאה מצוות" לא היה בא עקב מצב בריאותו, אך כיון שזה לכבוד "החזקת תורה" טרח ובא!

והוסיף רבי שמואל, כי דברי החפץ חיים עשו רושם גדול בקרב הציבור, ואף הבעלי בתים בגרודנא שחו בהתפעלות על הדוגמא שנתן החפץ חיים - מאה מצוות.

[ואכן נמצאו כדברים האלו בכתבי החפץ חיים (כרך ג' - קמה) וכך כתב החפץ חיים: "קשה היה לי מאוד לנסוע לאסיפה זו לעת זקנתי... לו היו נותנים לי מאה דינרי זהב, ולא רק זאת, אלא אף גם מאה מצוות להבדיל, לא הייתי נוסע כלל, אולם בשביל החזקת התורה אין להתעכב. התורה בסכנה. כולנו מחוייבים להצילה, והרי כולנו ערבים זה בזה"]

עוד סיפר רבי שמואל על הגאון רבי שלמה איגר זצ"ל שהיתה לו קושיה, ובא אליו בחלום אחד הגבירים שבחייו החזיק לומדי תורה, ותיירץ לו קושייתו. ואמר רבי שלמה איגר, שמוכח מכאן שמי שהחזיק תורה, מלבד שכר שמקבל בעוה"ב עבור זה, מקבל גם את כל ידיעת התורה שלמדו בגללו.

ראש הישיבה

"הישיבה - הבית שלי..."

בדין תורה שערך הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, באו שני המתדיינים לאחר שנפסק דינם והגישו לו את "דמי הפסק" - סכום נכבד מאוד, אלא שהתנו עמו כי כסף זה מיועד אך ורק לשימושיו האישי - לצרכי ביתו הפרטיים ולא לשום מטרה אחרת.

קיבל רבי אהרן את התנאי. את כל הכסף שהוענק לו העביר לצרכי החזקת הישיבות בלי להשאיר פרוטה אחת לעצמו, באומרו: "אין מי שיערער על כך שהישיבה היא הבית שלי..." מתו"מ

לתמוך בלומדי תורה כדי שיוכלו לעסוק בתורה ללא טרדות!

נלמד מהפסוק: "מטה זבולך" (פרק ב-ז)

ולכאורה, מדוע לא נאמר "ומטה זבולך" (עם ו' החיבור) כדרך שנאמר בשאר שבטים: וכתב בעל הטורים ליישב: "לפי שזבולן היה מפרנס ליששכר, וראיתי בתנחומא הטעם שלא אמר "ומטה" זבולן כמו שכתב בכולן, ללמד שהיה זבולן עוסק בפרקמטיא ונותן לתוך פיו של יששכר, ולפיכך לא רצה הכתוב לעשותו טפל לו, לומר ששכרו גדול כמותו. וכן הוא אומר "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר". וכתוב: "כי בצל החכמה בצל הכסף", לכן חשוב הכל כמטה אחד, וכאילו אמר יששכר מטה זבולך".

על הצורך החיוני בהחזקת לומדי התורה, כתב החזון איש באיגרותיו (ח"א אגרת פו): "והנה ידוע כי לא כחכמות חילוניות, חכמת התורה. אם הראשונות מספיק להם שנים קצובות בימי חרפו של האדם, התורה אינה נקנית אלא למתעמלים בה כל ימי חייהם. ואחרי שהכתה התורה שורשיה בלב מבין בימי הנעורים, אז יוסיף פארות בימי עליה ובמי עמידה עד זקנה ושיבה ואז יזהירו באור שמח בנפלאות תבונותיה".

"ולפיכך" - כותב החזון איש - "היה מן הצורך להסיר מבני עליה המועטים את עול דרך ארץ ולתת להם החופש להשתקע בעסק התורה אחר היותם בעלי משפחה ורחיים על צוואריהם, ומעולם הכיר עם ישראל את חובתו להפריש לקדושה את שבט לוי, היינו אלה שהשליכו אחר גוים את כל מתק הבלי עולם ובחרו בדרכה של תורה ולקיים "שבתי בבית ה' כל ימי חיי", שהמשילם הרמב"ם (בפרק יג מהל' שמיטה ויובל) לשבט לוי".

ידוע שהמחזיק בלומדי התורה, אף שמעולם לא למד, זוכה גם הוא לידיעת התורה שלומד ה"יששכר". דרש זאת החתם סופר (בחיידושו עה"ת - דברים) בפסוק "נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב" - "נער הייתי" - אף שהייתי מנוער מלימוד התורה. "גם זקנתי" - בכ"ז זכיתי לידיעת התורה כזקן שקנה חכמה. ומדוע? משום ש"לא ראיתי צדיק נעזב" - אלא תמיד תמכתי בו בממוני.

תמה הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ"ל (בספרו אמת ליעקב הע"ת פר' ברכה): מהיכן באמת משיג המחזיק את ידיעת התורה הרי לא למד ולא עמל לקנות את ידיעת התורה כמו ה"יששכר" ואיך יזכה פתאום לידיעת התורה?

וביאר הרב קמנצקי: למען האמת, כל אדם יכול ללמוד את כל התורה כולה ללא עמל ויגיעה, שהרי מלמדין אותו במעי אמו, אלא מכיון שאדם לעמל יולד לכן משכחין ממנו את התורה שלמד ללא עמל. לפי"ז מובן ש"זבולך" שכל חייו עמל כדי לפרנס את ה"יששכר", הרי בזה כבר קיים את חובת עמלו בעולם, וממילא כשעלה לעולם האמת חוזרת אליו התורה שלמד במעי אמו ויודע אותה.

הגאון רבי דוב לנדו שליט"א אמר בפני קבוצת נדיבים שביקרו במעונו (בפסח תשע"ט) את הדברים הבאים: הכוללים קיימים בשביל הילדים שלכם. למען קיום עם ישראל, המתקיים ע"י הכוללים. צריך לדאוג לכמה שיותר ריבוי כוללים וישיבות והכל בשביל הילדים שלכם. אני לא מדבר על זה שהתורה מחזיקה את העולם, אלא במובן המעשי: מי יתרום למען קיום ילדכם? עניינים! התרומות שלכם הם למענכם!"

הרב נפתלי אלימלך בן שרה: ב"ה יש שיפור בבריאות אך עדיין צריך תפילות לרפו"ש, יש"כ

מצוה ללמד תורה לתלמידים, גם אם אינם בניו ובני בניו!

נלמד מהפסוק: "ואלה תולדות אהרן ומשה" (פרק ג-א)

וכתב רש"י (עפ"י גמ' סנהדרין יט:): ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה... שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. עכ"ל. ומוסיף השל"ה הק': ולא תאמרו "כאילו" ילדו, ולא ילדו ממנו. כי אדרבה הוא ילדו בעצמו, כי אביו ואמו נתנו לו הגוף, והרב משפיע בו נשמה... על כן אשרי מי שעושה כן ולומד ומלמד בן חברו תורה, ובחינם, אז שכרו כפול מן השמים. עכ"ד.

בשיר השירים (פ"א-ג) נאמר "לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך". ודורשת הגמרא (עבודה זרה לה:): מפסוק זה על ד' מעלות שישנם בתלמיד חכם כאשר מלמד תורתו לתלמידים:

(א) "לריח שמניך טובים" - המלמד למה הוא דומה? לצלוחית של פלייטון [שמן אפרסמון שריחו טוב], מגולה, ריחה נודף. מכוסה, אין ריחה נודף. הוא הדין ת"ח כשמלמד לאחרים "ריחו נודף" היינו שיוצא לו שם טוב. [ככתוב "שמן תורק שמך"].

(ב) ולא עוד אלא שדברים המכוסין ממנו מתגלין לו שנאמר "עלמות אהבוך" קרי ביה "עלמות" [דברים שעלומים ממנו מתגלין לו בנקל מתוך שמלמד לאחרים].

(ג) ולא עוד אלא שמלאך המות אוהבו [ולא ממיתו] שנאמר "עלמות אהבוך" קרי ביה "על מות".

(ד) ולא עוד אלא שנוחל שני עולמות, אחד העולם הזה ואחד העולם הבא, שנאמר "עלמות", קרי ביה "עולמות".

על המעלה הראשונה הקשה המהרש"א: מדוע דימו חז"ל את התלמיד חכם לצלוחית המחזיקה את השמן הטוב, ולא לשמן הטוב עצמו? וביאר, שחז"ל דימו אותו לצלוחית ואת שכלו, שהוא כח הנשמה שבו, לשמן הטוב הדולק בו, כמו שנאמר "נר ה' נשמת אדם". ובאים חז"ל ללמדנו שלא יחזיק הת"ח את תורתו לעצמו, אלא ילמדו לאחרים! וכשם שאם מוריקים מהצלוחית את השמן שבה, לכלי אחר, הרי ריחה נודף. כך הוא הת"ח אם מריק תורתו ומלמדה לאחרים, ריחו נודף ומוסיף חכמה על חכמתו.

על המלמד תורה, להציג את הדברים בפני התלמידים בהטעמה ובאופן מתוק ומענג עד שירגישו כי "פקודי ה' ישרים משמחי לב", וכי הם "מאירי עינים, נחמדים מזאב ומתוקים מדבש". וכפי שכתב **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (בדברי אגדה) על הפסוק "ועתה כתבו לכם את השירה" ואלו דבריו:

מדוע נקראה התורה "שירה"? ללמדנו שתכלית מצוה זו של כתיבת התורה היא: "ולמדה את בני ישראל שימה בפהם". משל למה הדבר דומה? לפרופסור בעל שם עולמי שבא לעיר ומפרסם שיתן הרצאה בפילוסופיה או ברפואה. הלא מובן שרק אלה שיש להם יד בחכמות הללו, הם שיבואו לשמוע דבריו. אבל המון העם שאינם מבינים בזה, אין להם שום ענין באותן הרצאות.

לא כן כשיבוא לעיר נגן גאון, הכל יבואו לשמוע אותו. גם אלה היודעים שלא יגיעו לעומק חכמת הנגינה שלו, בכל זאת כל אחד לפי מדת שכלו ישיג סיפוק בנפשו, עונג ונחת מהשירה והנעימה של אותו מנגן.

הוא שכתבה התורה: אם רצונך למסור וללמוד את התורה לפני ישראל, באופן של "שימה בפהם" - שדברי התורה יהיו קלים להקלט היטב. יש לפרוש בפניהם את התורה כפרשה של "שירה" שירגישו בהם עונג ושמחה. שירגישו כי פיקודי ה' ישרים משמחי לב ומתוקים מדבש.

יש בנותן טעם להביא כאן רעיון דומה שאמר הרב אלישיב: בהגדה ש"פ מקהים שיני הבן הרשע אחרי ששואל "מה העבודה הזאת לכם?" ותמוה: איך יתכן שצמח כזה בן רשע שבוטט כך במצוות התורה, והרי ישנה הבטחה: "וענתה השירה הזאת לעד כי לא תשכח מפי זרעו!"

וביאר הרב אלישיב שהתשובה כלולה כבר בשאלה: כאשר רואה הבן ושומע את הקושי והצער שמביע ומראה אביו בקיום מצוות התורה. כיצד הוא מתלונן על "היוקר והסבל", זה מוריד גם לו את המוטיבציה והרצון לקיים המצוות. ורק כשרואה כמה אושר ושמחה יש בבית מהתורה והמצוות. כיצד לימוד התורה וקיום המצוות אינו עול קשה אלא "שירה ושמחה" נסחף אף הוא לתורה ולמצוות בהתלהבות ואינו רואה בזה רק "עבודה" קשה. וזהו שכתב "וענתה השירה הזאת" וכי' שרק כשהתורה בבית בבחינת "שירה", או-אז מובטח "שלא תשכח מפי זרעו!"

"תורה יבקשו מפיהו"...

סיפר תלמיד: אצל ראש הישיבה הגאון **רבי שמואל רזובסקי זצ"ל**, ה"שיעור" היה מתחיל כבר בשעה אחת עשרה בבוקר, כאשר היה יוצא מביתו לכיוון הישיבה והמתינו לו בחורים לשוחח עמו בלימוד. חבורה שלימה ליוותה אותו כך לישיבה, כאשר כל הדרך היה מברר ומלבן את סוגיות הגמרא. וכך המשיך גם אחרי מסירת השיעור. היה ממשיד לדבר עם התלמידים עד השעה ארבע אחרי הצהרים, ובסיכום, חמש-שש שעות רצופות, וכל זה כשהיה כבר בלי כוחות...

פעם שאל תלמיד את רבי שמואל: מדוע אינו יוצא לביתו מיד אחרי מסירת השיעור שהרי אין לו כח? והשיב: "אבל איך אפשר? הרי הבחורים צריכים להבין מה שדיברנו בשיעור. אם אני רק בא ומוסר את השיעור לתלמידים אין בזה די, וזה לא שוה כלום!"

ראש הישיבה

"רק להרביץ תורה לתלמידים"...

שאיפת חייו של הגאון **רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל** היתה להרביץ תורה לתלמידים. בזה ראה את יעודו בחיים ולא הסכים לוותר על כך בשום אופן. גם בתקופה שלחצו עליו לקבל את רבנות ירושלים עיה"ק. סרב נחרצות מסיבה זו.

וכך אמר לתלמידיו: "יש עלי לחצים כבדים מכל הצדדים - מבית ומבחוץ - לקבל את משרת הרבנות, אבל דבר אחד מנחה אותי, והוא דרכו של ראש הישיבה הגאון **רבי עזרא עטיה זצ"ל**, ואין אני עוזב את דרכו של מוריני ללמד תלמידים"

האיר המזרח

ביצד ללמד ולקדם את התלמיד...

מעשה בתלמיד ישיבה קטנה שנתקשה מאוד בהבנת הלימוד, ואפילו דבר פשוט היו צריכים לחזור עמו כמה וכמה פעמים עד שיבין. הוחלט בתיאום עם אביו לשאול את הגאון **רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל**, שמא כדאי להפנות את התלמיד לייעוץ חינוכי אצל איש מקצוע שיאבחן פישרה של התופעה על מנת לטפל בה.

אמר להם רבי מיכל יהודה שלא יפנו לייעוץ ובמקום זאת לבקש מאברך תלמיד חכם היודע ללמוד וללמד, שילמד עם התלמיד, אפילו רק חצי שעה ביום לפי סדר זה: בתחילה ילמד האברך את התלמיד מספר פעמים עד שיבין, אח"כ יבקש מהתלמיד לחזור על הדברים ולהסבירם לאברך, וכך ימשיכו עד שהתלמיד יתקדם בלימודיו. הם עשו כעצתו ואכן החל התלמיד לראות ברכה והצלחה בלימודו.

דרכי החיים

להסביר, להמתיק ולעודד...

היה לו לגאון **רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל**, כשרון אדיר ועשה מאמץ כביר בשיעוריו להעביר את הדברים העמוקים ביותר ברוגע ובשלווה המתישבים על הלב. בעת השיעור כיבד מאוד את התלמידים. אם משהו לא שאל כענין, לא ירה בו חיצו, אלא ניסה בחכמה ובפיקחות להשיב לפי שאלתו.

פעמים רבות כאשר תלמיד ניסה לזרוק קושיה והצליח להוציא מהפה רק ניצוץ של קושיה, היה לו לרבי אברהם "תחביב" מיוחד לעודד את התלמיד ולהכריז: "אתה מקשה דבר עמוק, הבה נחזור על הדברים שאמרת". והוא חזר על דבריו בשפתו, ובהטעמה שלו, וזרה על המשפט פילפל ותבלינים, עד שהפך את רעיון התלמיד למעדן מלכים, אעפ"י שדברי התלמיד היו שדופים, "בישל" מהם לשומעים, תורה שלימה עם הרבה טעם וריח...

ויאמר הנני

לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "הקרב את מטה לוי" (פרק ג-ו)

ובמדרש רבה (פרק ג) הביאו חז"ל על פסוק זה את הפסוק "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה" ודרשוהו חז"ל על שבט לוי. וכתב בצוואת הבעל שם טוב שישנו צדיק שנמשל ל"ארז" שאף שהוא גדול בתורתו, אינו משפיע על הזולת, כארז שהוא גדול אך אינו נושא פירות. מאידך, יש צדיק שנמשל ל"תמר" שמשפיע על הרחוקים ומקרבם לאביהם שבשמים כתמר שמפריח פרי. על שבט לוי דרשו פסוק זה. שאף שהיו עוסקים בתורה כארז, היו פורחים כתמר להשפיע על הבריות ולקרבם לתורה.

על מעלת קירוב רחוקים והכנסתם תחת עול מלכותו יתברך כתב החתם סופר (בהקדמתו לשו"ת יו"ד) את הדברים הבאים: נאמר (במשלי מא) "ואתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אוהבי". למה זה חיבה יתירה נודעה לאברהם אבינו ע"ה משאר אבות העולם שקרא אותו בשם "אוהבו"? אלא מפני שלימד דעת את העם וקירבם לעבודתו, והיא שעמדה לו יותר מכל מעשה הטוב וזכות הנפש אשר היה לו עצמו.

ומוסיף החתם סופר: "והאוחז במידה זו מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עוז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו, ולהרבות לו עבדים כדי המלך ויען כי זכה אברהם אבינו ע"ה למידה זו טרם צוה עליו ה', רק משכלו ומדעתו עמד בראש כל חוצות... העמיד תלמידים הרבה... לכן לו יאות להקרא אוהבו של המלך ית"ש, זרע אברהם אוהבי".

בדרשה שנסא הרב מפוניבז' - הגרי"ש כהנמן זצ"ל לרגל שמחה משפחתית, דיבר על התקווה לבנים תועים שישובו למקורם. היה זה בפרשת שלח ועמד בדבריו על בכיים של בני ישראל ותלונתן ועל מה שהשיבם השי"ת.

וכך פתח ואמר: כאשר מעיינים היטב בתלונות בני ישראל, מסתבר שהתמרמרו והלינו כמי שצופים לאסון נורא - ליפול בחרב ו"טפם יהיו לבז". על כך משיב להם השי"ת: אמנם בנוגע לעצמכם, הרי באמת "כאשר דיברתם באזני כן אעשה לכם". שכן אתם במו פיכם חרצתם את העונש המגיע לכם! אך בנוגע לילדכם אשר התייאשתם, מהם, היו לא תהיה! אינכם בעלים על צאצאיכם לדון אותם לביזה בידי זרים! אבא מישראל, אפילו יודע שקיצו קרב, אפילו צפוי ליפול עוד מעט בחרב, חלילה לו לוותר או להתייאש מעתידם היהודי של ילדיו. כי עוד יש סיכוי ותקווה לדור הבא.

הגרי"ש אלישיב זצ"ל הביא (בדברי אגדה) את מה שמספרים על הגה"צ **רבי ישראל סלנטר** זצ"ל שפעם ביום "מתן תורה" ראו שעצבות נסוכה על פניו, שאלו אותו על כך: הלא שמחת תורה היום, הוא היום שניתנה בו תורה לישראל?

השיב להם רבי ישראל: משל למה הדבר דומה? לאדם שהיה לו בן יחיד ורגיל לשמוח בכל שנה ביום שנולד בנו, והנה חלה הבן. הרי בכל פעם שעולה זכרון בנו ומעלותיו, כן מתעוררת בו הדאגה והצער למצבו.

כך ביום זה של מתן תורה. אמנם הוא יום שמחה שזכינו לקבל בו את התורה אבל עם זאת מתעוררים רגשי צער בראותנו את מצב התורה בירידה ושרבים מעם ישראל רחוקים משמירת התורה ומצוותיה. עכ"ד.

כיצד ניתן כיום לקרב רחוקים? יש לאמץ את השיטה שנקט **הסבא מסלבודקה הגר"צ פינקל** זצ"ל עליה המליץ הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל שיש לחפש אצל כל אחד מה טבעו ושאיפותיו ובאמצעות אלו למשוך לבו אל התורה והיראה. הוא טען כי לפי מצבם הרוחני של בני אדם בדורינו א"א למושכם לבתי מדרשות רק על ידי הטפות מוסר בכוונות "לשם שמים". אלא בהכרח להשתמש בתחבולות ששכרן והנאתן בצידן. והם שיסייעו לאדם להתגבר ולהבליג על יצר תאוותיו הרעות.

"לבל ידח ממנו נידח"...

המעשה הבא אירע עם הגה"צ **רבי חיים משה מנדל** זצ"ל ברומניה, בזמן מלחמת העולם השנייה: אחת העיירות נכבשה אז ע"י הצבא הרוסי, אנשי העיר הסתגרו בבתיהם מיוחד הצבא הכובש. כל משפחה הוכרחה לאכסן בביתה כמה חיילים רוסיים.

בליל שבת עמד הרב מנדל לקדש על היין. הכוס בידו וכולו אומר חרדת קודש. הוא מתחיל לומר את מילות הקידוש בסילודין וכולו דביקות והתלהבות.

פתאום נשמע קול המולה ליד פתח הבית ומיד ניתן ברד חבטות עזות על הדלת, שאגות פראיות נשמעות מבחוץ, "לפתחו את הדלת". הרב מנדל לא נע ולא זע ממקומו. בשעה שקידש התייחד עם בוראו ולא שמע כלום.

הרבנית אצה אל הפתח. היא רק מסובבת את המפתח ומיד נקרעת הדלת מציריה וחבורת חיילים רוסיים פראי אדם פורצת פנימה בצורה נוראית... לפתע קופאת כל הכנופיה. הם רואים את הצדיק מקדש על היין בשלוה. מראהו נורא הוד, והוא מטיל עליהם אימה ופחד. הם בחנו את פניו הטהורות בפיות פעורים. האם באמת אינו מרגיש בהם?

והנה, ראש החבורה, בריון שדרגות קצונה מעטרות את מדיו מאותת לחבריו: "צאו החוצה!" הם יוצאים בלי להבין. הקצין נותר לבדו בדירה ממתין בסבלנות. הרב מנדל מסיים את הקידוש ומוזג מעט יין לכל הנוכחים. גם לקצין.

לפתע קורה דבר אשר לא יאמן. הקצין הגברתו והקשוח פורץ בבכי. הוא מתייפח כילד קטן עד שנרגע קמעה ומספר בקול נרגש:

"ילד קטן הייתי בן שלוש שנים בסך הכל ואז נחטפתי מבית אבא ואמא. קראו לי מוישל'ה. בליל שבת באו שתי מכוניות שחורות. את אבא ואמא העלו על אחת ואותי על השנייה. תלשו את אבא מן הקידוש... הוא עמד עם הגביע והיין, בדיוק כך! בשעה שעקרו אותי מזרועות אמא. לחש לי אבא בשארית כוחותיו: "מוישל'ה זכור יהודי אתה!"

"אך קטן הייתי. שכחתי הכל, שנים רבות שכחתי שאני יהודי. כעת נזכרתי! הרב עם הגביע נראה בדיוק כמו אבא שלי בשעה שחטפו אותי כשקידש על היין. אבא שלי היה יהודי "גם אני" ושוב פרץ בבכי תמרורים.

הקצין לא יצא מהבית מהר. חייליו הנבוכים המתינו ולא ידעו נפשם. הרב מנדל חיזקו ועודדו שעה ארוכה. עוד באותו לילה שב התינוק שנשבה, לכור מחצבתו. הוא התיידד עם בני המשפחה. כולם כינוהו "משה קפטן" והנפש התועה שבה הביתה...

הראה לעניו

הצלה מהקיבוץ דוחה שבת...

סיפרו לו **להגרי"ז סולוביצ'יק** זצ"ל על הילדים ניצולי השואה שעלו ארצה ולקחו אותם לקיבוצים, ומנסים לפרוק מהם את החינוך הטהור לתורה ומצוות שקיבלו בבית הוריהם. והשאלה: מה נדרש לעשות כדי להצילם משם?

הורה הגרי"ז שענין זה הוא בגדר פדיון שבויים ופיקוח נפש ומותר לנסוע אפילו בשבת כדי לחלצם משם. ופעם גער הגרי"ז באחד העסקנים שהיה ביכולתו להציל משם ילד בשבת ואמר לו בתרעומת: חסיד "שוטה" שכמותך. היה לך ליקח אוטובוס ולנסוע בשבת למען הצל את הילדים מציפורני הקיבוץ...

עפ"י עובדות והנהגות לבית בריסק

מצודתו פרושה למרחוק...

מעשה בבחור חסידי מירושלים שברגע של חולשה רוחנית, החליט לטוס לאירופה... והנה בערב שבת הראשון, לשהותו בניכר, נקש מישהו על דלתו במלון ובידו חבילה באומרו: "הרבי שלח עבורך..."

היה זה כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית **ישראל**, אשר מיד בהודע לו על נסיעת הבחור, בירר האם לקח עמו את ה"קפוטא". כשענה בשלילה, ביקש הרבי שיעבירו לו את הקפוטא, אחרי שבירר איה מקומו של הבחור.

בכך דאג הרבי להעביר לו מסר: "גם אם ברכת, לא נשכחת! בל תדח ממנו". ואכן הקפוטא שנשלחה החזירה עמה את אותו בחור כשהוא במצב של יהודי שומר תורה ומצוות.

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

'הצורף' [2]

ורבי מאיר נאלץ לחשוף ולהסביר:

'כמה עולה קומקום חדש, אה? שלושים שקלים! עכשיו תגיד לי, אם ההורים של הילדה שלחו אותה עם הקומקום לתיקון, האם אין זה מלמד על מצבם הקשה? ועכשיו, אם אקח מהם שלושים שקל, מה עשיתי בזה? אמת שהתיקון שווה שלושים שקלים, אבל בחשבון פשוט אני מגלה שאין להם יכולת לשלם שלושים שקלים, ולכן ביקשתי ממנה רק חמישה שקלים! אבל אתה - שאתה יכול לשלם - תשלם את המחיר האמיתי!'

* * *

סיפרה לקוחה קבועה בחנות, גב' אורה ירושלמי. היא נכנסה לחנות עם פמוט שבת הדרוש תיקון. נטל רבי מאיר את הפמוט והתבונן בו. תוך-כדי נכנס לחנות אברך ובידו פמוט מרוסק. הניח את הפמוט על הדלפק והמתין לתורו. אלא שהצורף, בעיני הבוחנת, קלט בין רגע כי הפמוט של האברך הינו בגדר "מקרה אבוד", כל כלי יוצר עליו - לא יצלח לתקנו...

ואז, לפתע פתאום, פנה לגב' ירושלמי ושאל אותה בשפה הפרסית: 'מה את אומרת? האם את מוכנה לתת את הפמוט שלך לאברך, ואני אתן לך אחד חדש תחתיו, בתוספת תשלום קטנה? כך, גם את תרוויחי וגם האברך ירוויח! מה את אומרת?'

הלקוחה הסכימה מיד להצעה. ובאותו מעמד נוכחה לדעת, עד היכן מגעת חסדו ורגישותו לזולת. הלא הצורף יכול היה להרוויח משניהם, יכול היה למכור לאברך פמוט חדש, ולקחת ממנה מחיר מלא על התיקון!

אבל תחת זאת, דאג לאברך - שהממון אינו מצוי בכיסו לפמוט משומש במקום זה המרוסק, כמובן לאחר הברקה שכזו שתהפוך אותו לחדש, ואילו לגב' ירושלמי הציע פמוט חדש תמורת סכום סמלי, תוספת קטנה על הפמוט שבידיה.

כמה רגישות יש בעסקה שכזו, שהוצעה בשפה הפרסית בכדי שלמור על כבודו של האברך, שלא ירגיש כנזקק הנתון לחסם של הבריות. כמה כבוד תלמידי חכמים. כמה וויתור על רווח למען עשיית חסד עם הזולת!

סיפורים קטנים על אדם גדול: הצורף המיתולוגי ר' מאיר נקי זכרוננו לברכה משכונת הבוכרים [מתוך ספר 'הצורף'].

* * *

אחד משכניו טיפח בגינה כמה ערוגות ירק. אחת ליום, או יומיים לכל היותר, היה מתייצב בפתח ביתו של רבי מאיר ושואל: 'אפשר לקבל את הצינור?' והכוונה לצינור ההשקיה.

'בשמחה!' היה רבי מאיר משיב ואף-רץ לשחרר את הצינור מהברז, אליו היה מחובר באופן קבע. להתיר את הגלגלת, ולמתוח את הצינור עד לגינת השכן. שם היה השכן מחבר את זה לברז שלו ומשתמש.

לא פעם ולא פעמיים וגם לא שלוש. עשרות פעמים חזר הדבר ונשנה, עד שנפשו של אחד מבניו של רבי מאיר קצה בדבר.

'אבא, מה זה צריך להיות?' התאונן, 'הוא מטריח אותך כל יום, על מה? על צינור גינה? שיקנה צינור לעצמו! הרי כמה זה עולה, שלושים שקלים? ארבעים שקלים? למה אתה צריך לטרוח בעבורו אחת ליום יומיים? אתה רוצה? אני אקנה לו!'

ורבי מאיר - תוך כדי חיוך רחב - החזיר בשאלה: 'הוא מזכה אותי בחסד! אתה רוצה לקחת את זה ממני?' - -

* * *

נכנס לחנות אחד ממכריו עם משקפיים לתיקון. רבי מאיר שקד על התיקון משך זמן מה, וכשסיים נקב במחיר: 'שלושים שקלים!'

'זה יקר!' ניסה האיש לערער, אבל הצורף עמד על שלו: 'זה המחיר. וזה לא יקר.'

תוך כדי נכנסה לחנות ילדה עם קומקום לתיקון. הצורף הלחים את הכלי ונקב במחיר שעמד, הפעם, על חמישה שקלים בלבד!

'מה זה?!' התרעם הלקוח הקודם 'למה היא חמישה שקלים ואני שלושים?!'

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

אנו ממליצים על תה טבעי ובריא שרכיביו הם עלי זית, קינמון ועוזרר, התה בהשגחת הבד"ץ של העדה החרדית, טל' להזמנות 054-525-2463 (אין בהמלצה זו כל אחריות אישית ועל כל אחד להוועץ)

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 0542538581 02-5671812 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי